

«وطن امروز» مهم‌ترین محورهای اقتصادی توافق ۲۰ ساله ایران و روسیه را بررسی کرد

توافق برد-برد اوراسیایی

همکاری‌های اقتصادی و تجاری بین استان‌های ۲ کشور آشنایی با ظرفیت‌های اقتصادی استانی: برگزاری سفرهای تجاری، نمایشگاه‌ها و رویدادهای مشترک برای معرفی ظرفیت‌های اقتصادی

۸- توسعه صنعت گردشگری و محیط زیست

ترویج میراث فرهنگی و گردشگری مشترک: ارتقا و ترویج میراث فرهنگی و گردشگری ۲ کشور

حفاظت از منابع طبیعی و مدیریت منابع آبی: همکاری در زمینه حفاظت از منابع طبیعی و بهبود مدیریت منابع آبی به صورت کلی این معاهده برای تقویت روابط اقتصادی دوجانبه و کاهش وابستگی به کشورهای ثالث تنظیم شده است و بستری را برای توسعه روابط تجاری و اقتصادی پایدار بین ایران و روسیه فراهم می‌کند.

۵- ایجاد کریدور تسهیل‌شده گمرکی بهبود فرآیندهای گمرکی: افزایش کارایی فرآیندهای گمرکی و تسهیل تجارت بین ۲ کشور

شناسایی فعالان اقتصادی مجاز: معرفی و تشویق فعالان اقتصادی مجاز جهت ایجاد زنجیره‌های امن تأمین کالا

۶- افزایش همکاری کشاورزی

توسعه تجارت محصولات کشاورزی و دامپروری: افزایش حجم مبادلات تجاری محصولات کشاورزی و دامپروری

رعایت استانداردهای بهداشتی و قرنطینه‌ای: تضمین رعایت استانداردهای بهداشتی و قرنطینه‌ای در تجارت محصولات کشاورزی

۷- گسترش روابط اقتصادی بین‌استانی برقراری ارتباط مستقیم بین استان‌های ایران و روسیه: افزایش

۲- توسعه همکاری حمل‌ونقل بهبود زیرساخت‌های حمل‌ونقل: بهبود و توسعه زیرساخت‌های جاده‌ای، ریلی، دریایی و هوایی

مشارکت در کریدور شمال-جنوب: تقویت ترانزیت منطقه‌ای از طریق مشارکت در پروژه‌های حمل‌ونقل بین‌المللی

۴- همکاری در حوزه انرژی

توسعه پروژه‌های نفت و گاز و انرژی‌های تجدیدپذیر: گسترش پروژه‌های انرژی تجدیدپذیر و حوزه‌های نفت و گاز

سرمایه‌گذاری در توسعه میادین نفت و گاز: افزایش سرمایه‌گذاری در میادین نفت و گاز به منظور بهبود تولید انرژی

حمایت از سیاست‌های بین‌المللی انرژی: پشتیبانی از سیاست‌ها و پروتکل‌های بین‌المللی انرژی برای حفظ و افزایش امنیت انرژی

۱- تسهیل سرمایه‌گذاری‌های مشترک توسعه همکاری‌های تجاری و صنعتی: کمک به تسریع فرآیندهای تجاری و صنعتی بین ۲ کشور

تسهیل سازوکارهای تجارت و تأمین مالی زیرساخت‌ها: بهبود روان‌سازی سازوکارهای تجاری و تأمین مالی پروژه‌های زیرساختی

سرمایه‌گذاری مشترک در کشورهای ثالث: آغاز بهره‌برداری از فرصت‌های اقتصادی جدید

۲- پرداخت‌های دوجانبه با ارزهای ملی

گذار به پرداخت‌های دوجانبه با ارزهای ملی: کاهش وابستگی به ارزهای خارجی و تسهیل مبادلات اقتصادی

ایجاد زیرساخت‌های مالی مستقل: توسعه زیرساخت‌های مالی مستقل از دولت‌های ثالث، جهت افزایش امنیت اقتصادی

گروه اقتصادی: ۲۸ دی ۱۴۰۳ «معاهده مشارکت جامع راهبردی» بین جمهوری اسلامی ایران و فدراسیون روسیه توسط مسعود پزشکیان و ولادیمیر پوتین، روسای جمهور ۲ کشور در مسکو به امضا رسید. این معاهده شامل ۴۷ ماده است که تمام حوزه‌ها از جمله سرمایه‌گذاری‌های مشترک، پرداخت‌های دوجانبه به ارزهای ملی و توسعه کریدور بین‌المللی حمل‌ونقل شمال-جنوب را دربرمی‌گیرد. این معاهده به مدت ۲۰ سال معتبر است و هدف نهایی آن تقویت همکاری‌های دوجانبه در زمینه‌های تجارت، دفاع، انرژی، علم، آموزش و فرهنگ اعلام شده است.

برخی از جزئیات مهم این معاهده راهبردی این به شرح است:

واکنش کارشناسان اقتصادی ایرانی و روس به امضای توافق ۲۰ ساله

در حال انجام برای اتصال سیستم‌های کارت میر (MIR) و شتاب رازینی‌های رئیس کل بانک مرکزی ایران با مقامات روسیه درباره پیمان پولی خبر داد.

افزایش حجم تبادلات تجاری: آنتون سیلوانوف، وزیر دارایی روسیه تأکید کرد کار اصلی اقتصاد بین ۲ کشور افزایش حجم تبادلات تجاری است، زیرا مبلغ ۴ میلیارد دلار برای این سطح از همکاری‌های اقتصادی ناکافی است. وی همچنین اشاره کرد که کارت‌های سامانه «میر» در ایران قابل قبول است و سامانه‌های پرداخت ۲ کشور به هم پیوسته‌اند.

همکاری در توسعه گذرگاه شمال-جنوب: ویتالی سسالوف، معاون نخست‌وزیر و وزیر حمل‌ونقل روسیه به همکاری‌های ۲ کشور در توسعه گذرگاه شمال-جنوب اشاره کرد. این گذرگاه باعث کوتاه‌تر شدن مسیر انتقال کالاها از مورمانسک و بندر دریای بالتیک به سواحل خلیج فارس می‌شود.

شماری از مقامات روس، پس از امضای توافقنامه شراکت جامع راهبردی میان ایران و روسیه، به بیان منافع و مزایای این توافق پرداختند. این توافقنامه با هدف تقویت همکاری‌های دوجانبه و افزایش حجم تبادلات تجاری بین ۲ کشور تنظیم شده است که نکات کلیدی قرارداد از دیدگاه کارشناسان روس به شرح زیر است:

حذف سونیت و ایجاد ساز و کارهای مالی جایگزین: آندره کوستین، رئیس بانک روسی وی‌تی‌بی اعلام کرد ساز و کار سونیت (جامعه جهانی ارتباطات مالی بین بانکی) باید حذف شود و دیگر استفاده نشود. وی این سیستم را موجب درز مستقیم اطلاعات مالی به دشمنان عنوان و تأکید کرد با توافق میان ۲ طرف و برخی راهکارهای فنی این مشکل قابل حل است.

پیاده‌سازی پیام‌رسان مالی محرمانه: کاظم جلالی، سفیر ایران در روسیه اعلام کرد پیام‌رسان محرمانه میان ایران و روسیه افتتاح شده و نیاز به استفاده از سونیت دیگر وجود ندارد. وی همچنین از تلاش‌های

۴ عامل کلیدی در روابط مالی و اقتصادی ایران و روسیه

۲- تحریم‌های بین‌المللی: تحریم‌های بین‌المللی علیه ایران تقویت روابط اقتصادی با روسیه را تسهیل کرده است، زیرا ۲ کشور به دنبال راه‌حل‌های مختلف برای دور زدن تحریم‌ها و انجام تجارت با یکدیگر هستند.

۳- پروژه‌های مشترک: ایران و روسیه در پروژه‌های متعددی در زمینه‌های انرژی، حمل و نقل و زیرساخت فعالیت می‌کنند.

۴- تجارت: تجارت بین ایران و روسیه در سال‌های اخیر افزایش یافته، اگرچه همچنان نسبتاً پایین است.

با عملیاتی شدن این توافقنامه، مهم است عواملی که در روابط مالی و اقتصادی بین ایران و روسیه نقش دارند، جایگاه ویژه‌ای پیدا کنند تا کشور بتواند از این توافق حداکثر بهره‌برداری را داشته باشد. برخی از این عوامل به شرح زیر است:

۱- منافع مشترک

همکاری در حوزه انرژی: ۲ کشور دارای منابع انرژی فراوانی هستند و هدف آنها همکاری در توسعه میادین نفتی و گازی است.

کاهش وابستگی به دلار آمریکا: ایران و روسیه به دنبال کاهش وابستگی به دلار و ایجاد یک سیستم مالی مستقل هستند.

اولین قدم برای حذف دلار از روابط تجاری ایران و روسیه

رئیس کل بانک مرکزی ایران تصریح کرد: مشکلات عدم تعادل تجاری بین ایران و روسیه از طریق تعیین نرخ توافقی روبل و رفع محدودیت‌های صادراتی توسط دولت ایران بشدت کاهش پیدا خواهد کرد. تأمین مالی کشتی‌ها و همکاری با بخش‌های اقتصادی دیگر نیز در دستور کار است.

وی افزود: بازار ارز توافقی، جایی که نرخ ارز بر اساس توافق بین صادرکننده و واردکننده تعیین می‌شود، بتازگی راه‌اندازی شده است. تا بلوی روبل نیز در مرکز مبادله در حال راه‌اندازی است. روبل نرخ جداگانه‌ای بر اساس توافق تاجر خواهد داشت و در هفته‌های آینده خبرهای خوبی در این زمینه منتشر خواهد شد.

فعال شدن کارت‌های عضو شبکه شتاب در خودپردازهای روسیه

فرزین داماد داد: کارت‌های عضو شبکه شتاب در دستگاه‌های خودپرداز روسیه فعال شده‌اند. در همین راستا، یک میلیارد روبل به حساب VTB واریز شده است. این بانک به عنوان بانک عامل از طرف روسیه عمل می‌کند و در ایران، بانک صادرات به عنوان بانک عامل تعیین شده است. تلاش‌ها برای مشارکت بانک ملی در این پروژه نیز ادامه دارد.

رئیس کل بانک مرکزی اعلام کرد: در مرحله بعدی، کارت‌های روسی در خودپردازهای ایران فعال خواهد شد. در مرحله سوم این طرح، کارت‌های ایرانی در پایانه‌های فروش روسیه و بالعکس قابل استفاده خواهد بود و نرخ‌ها بر اساس توافق تاجر تعیین خواهد شد.

با وجود چالش‌ها، روابط مالی ایران و روسیه در حال توسعه است و انتظار می‌رود همکاری‌ها در بخش‌های مختلف از جمله تجارت، انرژی، زیرساخت‌ها و فناوری بیشتر شود.

محمد رضا فرزین، رئیس کل بانک مرکزی در سفر اخیرش به روسیه، بر عملیاتی شدن پیمان پولی میان ۲ کشور تأکید کرد. وی بیان کرد: به منظور تسهیل و تسریع مبادلات اقتصادی، ارزهای ۲ کشور بر اساس نرخ توافقی بازار ارز تجاری، مبنای تسویه قرار می‌گیرد. در این سفر، تابلوی روبل با نرخ توافقی در مرکز مبادله ارز و طلای ایران راه‌اندازی شده و پول دیجیتال ایران و روسیه نیز به منظور افزایش ارزش مبادلات اقتصادی فعال خواهد شد.

ایجاد شعب بانکی در ایران و روسیه

رئیس کل بانک مرکزی ایران گفت: بانک‌های VTB و میربیزنس از این پس عملیات صادرات تجاری ایرانی را تسهیل خواهند کرد. با این تمهیدات، مشکلات مربوط به عدم تعادل تجاری بین ۲ کشور نیز کاهش خواهد یافت. علاوه بر این، هماهنگی‌های لازم برای ایجاد شعب بانک‌های ایرانی و روسی در ۲ کشور انجام شده است.

وی تأکید کرد: پیمان پولی یک گام بزرگ‌تر از اتاق پایاپای است. اکنون مبادلات مالی با روبل و ریال انجام خواهد شد و بزودی تمام مشکلات مربوط به نرخ تسویه ارز نیز حل خواهد شد. این توافق منجر به کاهش وابستگی به دلار آمریکا برای تاجر ایرانی و روس می‌شود و مبادلات را تسهیل می‌کند.

نقش محوری ایران در انتقال گاز روسیه به هند

اتصال مستقیم گازی از طریق زیرساخت‌های دریایی است. نخستین اتصال، خط لوله‌ای در کف دریای خزر برای اتصال مستقیم گازی بین ایران و روسیه است و دومین اتصال مربوط به خط لوله‌ای برای انتقال گاز از ایران به هند است.

تأمین پایدار انرژی هند

ایجاد این اتصالات گازی، ایران را به نقطه اصلی انتقال گاز روسیه به هند تبدیل و نیازهای انرژی هند را تأمین خواهد کرد. همچنین با ایجاد این خط لوله امکان انتقال گاز روسیه به کشورهای همسایه نظیر عراق، ترکیه، پاکستان و افغانستان نیز فراهم خواهد شد.

جامع با اشاره به مزیت‌های ارتباط گازی مستقیم بین ۳ عضو مهم بریکس (ایران، روسیه و هند) تأکید کرد: این ارتباط مزایای متعددی برای همه طرف‌های درگیر به همراه خواهد داشت و برای ایران، بهبود موقعیت به عنوان یک نقطه ترانزیت کلیدی انرژی در منطقه و افزایش صادرات و درآمد‌های انرژی از جمله این مزایاست. برای روسیه نیز ایجاد بازار جدیدی برای گاز مازاد و کاهش وابستگی به بازارهای اروپایی و برای هند، تأمین منبع قابل اعتمادی از انرژی و کاهش وابستگی به سایر تأمین‌کنندگان از جمله مزایاست.

ایجاد زیرساخت‌های مستقیم جدید

جامع تأکید کرد: سفر اخیر رئیس‌جمهور به روسیه و آغاز تعاملات گازی در سطح ۲ میلیارد مترمکعب در سال آغاز مسیر مهمی است. وی افزود: پیگیری احداث خط لوله مستقیم از کف دریای خزر، اقدامی است که ایران را از وابستگی به کشورهای ثالث نظیر آذربایجان یا دیگر کشورها رها خواهد کرد و امکان انتقال مستقیم گاز از مسیر دریا را فراهم می‌کند.

یکی از محورهای مهمی که در معاهده ۲۰ ساله مد نظر ۲ کشور بوده و از سال‌های قبل نیز توسط ۲ طرف دنبال شده و برخی زمینه‌های آن اکنون در ۲ کشور موجود است، نقش محوری ایران در انتقال گاز روسیه به هند است.

فرشاد جامع، کارشناس انرژی در گفت‌وگو با «وطن امروز»، درباره اهمیت نقش ایران در زمینه تعاملات گازی منطقه برای تبدیل شدن ایران به هاب گازی گفت: ایران به عنوان یکی از مهم‌ترین نقاط ترانزیت کالا و انرژی در منطقه شناخته می‌شود. وی افزود: ما توانستیم با استفاده از زیرساخت‌های کلیدی، بویژه خطوط لوله سراسری، موفق به برقراری ارتباط گازی گسترده‌ای با کشورهای همسایه شویم.

فرشاد جامع با اشاره به عقد مهم‌ترین قرارداد گازی تاریخ ایران در زمان ریاست جمهوری شهید رئیسی اظهار داشت: این قرارداد که ابتدای سال ۱۴۰۳ به امضا رسید، امکان همکاری گازی بین ایران و روسیه تا سقف ۳۰۰ میلیون مترمکعب در روز را فراهم کرده است. این قرارداد به ایران کمک می‌کند نقش خود را در جذب ترانزیت انرژی و ارتباط مستقیم بین تقاضاکنندگان و عرضه‌کنندگان گاز، توسعه دهد.

وی به کاهش شدید صادرات گاز روسیه به اروپا به تبع جنگ اوکراین اشاره کرد و گفت: این وضعیت، ظرفیت مازاد سالانه ۹۵ میلیارد مترمکعبی را برای روسیه در پی داشته است. ایران می‌تواند به عنوان گام نخست، توافقی را برای واردات سالانه ۵۵ میلیارد مترمکعب گاز از روسیه عملیاتی کند.

یکی از مهم‌ترین راهکارها برای بهره‌بردن از این توافق، ایجاد ۲

